

**CUMHURİYETİN 100. YILINDA
100 ATATÜRK ŞİİRİ**

**Hazırlayan
Mesut Kaplan**

YÜZYILLARCA¹⁶

Ufkunda doğacağım, ufkunda batacağım;
Yüzyıllarca yazsam hep seni anlatacağım.
Giyersem bu sâyede şairliğin tacını
“İstersen çiğne” diye önüne atacağım.

Yüceliğe yolcuyuz, öyle elimde elin;
Yenisini yapmaya sen iyinin-güzelin,
Ak düşecek saçınla nûr kattığın heykelin
Hamuruna harç diye kanımı katacağım.

Yansam da masalların Aşık Kerem’i gibi
Bu aşk ölmez öyle her gönül veremi gibi;
Ünün okyanusları aşacak gemi gibi,
Ben dalga gibi ayak ucunda yatacağım.

Yüzyıllarca yazsam hep seni anlatacağım.

¹⁶ Behçet Kemal Çağlar, “**Benden İçeri**”, Türk Matbaası, Ankara, s. 100.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti ve Türk toplumunun, artık dünya sahnesinden çekilmesi beklenen bir dönemde;

Ruşen Eşref Ünaydın'ın "*Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemal*" diyerek Türk halkına tanıttığı Atatürk, en önemli eseri olan "*Nutuk*"a şu sözlerle başlar:

"1919 yılı Mayıs'ının 19. günü Samsun'a çıktım. Ülkenin genel durumu ve görünüşü şöyledir: Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu grup, I. Dünya Savaşı'nda yenilmiş, Osmanlı ordusu her tarafta zedelenmiş, şartları ağır bir ateşkes anlaşması imzalanmış. Büyük Savaş'ın uzun yılları boyunca millet yorgun ve fakir bir durumda. Milleti ve memleketi I. Dünya Savaşı'na sürükleyenler, kendi hayatlarını kurtarma kaygısına düşerek memleketten kaçmışlar. Saltanat ve Hilâfet makamında oturan Vahdettin soysuzlaşmış, şahsını ve bir de tahtını koruyabileceğini hayal ettiği alçakça tedbirler araştırmakta. Damat Ferit Paşa'nın başkanlığındaki hükûmet âciz, haysiyetsiz ve korkak. Yalnız padişahın iradesine boyun eğmekte ve onunla birlikte kendilerini koruyabilecekleri herhangi bir duruma razı. Ordunun elinden silâhları ve cephanesi alınmış ve alınmakta..."

der. İşte bu durum karşısında Atatürk, Çanakkale savaşından sonra, Anadolu'nun yolunu tutarak halkı "*kurtuluş*" mücadelesine davet edecek ve dokuz yıllık milli mücadele dönemi sonunda Türk halkına en büyük hediyesini, "*Türkiye Cumhuriyeti*" ni armağan edecek.

29 Ekim 1923 yılında ilân edilen cumhuriyetin sonrasında da ülkenin büyük bir atılım yapmasını sağlar. Her alanda yaptığı yeniliklerle halkı, çağdaş uygarlık seviyesinin ilerisine taşımak için çalışır ve taşır.

Eğitimden sanata, sanayiden teknolojiye her konuda ileriye taşıdığı toplumun gözünde Atatürk, bir ilham kaynağı olmuştur. Öyle ki cumhuriyetin ilânından sonra geçen yüzyıllık süreç içerisinde kendisi için söylenen sözler ve yazılan şiirler, bunun en güzel örneğidir.

Cumhuriyetimizin yüzüncü yılını kutladığımız şu günlerde, bu yüz yıllık süreçte Atatürk için 1922 yılından itibaren; bazen ünlü şairler, bazen de bir okul öğrencisi tarafından yazılan yüzlerce şiir içerisinde yüz şiir seçerek Atatürk'ün fotoğrafları eşliğinde bir seçki hazırlamak istedik.

Tek gayesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilkeleri doğrultusunda yetişen öğrencilere eğitim desteği vermek olan Atatürk Vakfı Yayınları için hazırladığımız bu seçkinin, ellerden düşmeyen bir kitap olması tek temennimizdir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin nice yüzyıllarına...

Mesut Kaplan

Mart 2023

Beyoğlu

NİÇİN?¹

Bu halkın başında bir kahraman var,
Şan onundur ama millete yarar.
Haklıdır bu şandan korksa düşmanlar
Dostlardan da varmış tiksinen, niçin?

Arttıkça bu dahi Türkün şöhreti
Dağılan milletin arttı vahdeti
Suluhta da faydalı böyle kuvveti
Yıpratmak daha harp bitmeden niçin?

Toplandı Lozan'da dostlar, düşmanlar
Lloyd George² saçıyor yine bütahlar
Lazımken müttehit olmak bu anlar
Ayrılanlar varmış sürüden niçin?

Millet fedaidir kahramanına
Kim taş atabilir onun şanına?
Dil uzatma sakın Türk aslanına!
Anlatayım sana bilmezsin niçin...

O milli dehanın tam kemalidir
Türk'ün hem celali, hem cemalidir
Mefkûre görünmez, o timsalidir
Mefkûreye çattın, söyle sen niçin?

Uyanık bulunun ey Türk gençleri
İrtica sevemez bu hür rehberi
Susturun mantıkla, kin güdenleri
Borcumuz savaşmak ebeden, niçin?

¹ **Küçük Mecmua**, Sayı 26, Ocak 1922.

² **Lloyd George** (1863-1945): İngiltere eski Başbakanı.

SAKARYA GÜNEŞİ³

Ne karanlık bir gündü,
Tehlikedeydi vatan...
Kur'an bile üzgündü
Bu karanlık dalgadan

Çocuk, kadın, ihtiyar
Gözümüz yaşla dolu.
Arıyorduk bir kenar
Görmeden sağı solu.

Kara bayraklar açtık
Rengi solan güneşe.
Tekbirlerle gam saçtık
Kalplerdeki ateşe...

Hutbelerin sesleri
Ezanlarla sarmıştı
Bir sıcak rüzgâr gibi
Gönülleri dolaştı.

³ **Küçük Mecmua**, Sayı 10, 10 Temmuz 1922.

Nihayet güneş doğdu
Sakarya'nın üstünde,
Karanlıkları boğdu
“Bittik” denen bir günde.

Sormadık inceden ince
Ne yapıldı düşmana,
“Allah Allah” deyince
Dağıttık dört bir yana...

O günden beri İzmir
Yollara bakar, güler,
Boynunda kanlı zincir
“Kurtarınız beni” der.

Edirne tepeleri
O günden beri titrer,
Ne zaman Türk askeri
“Kurtaracak bizi” der.

O günden beri yaşar
Dillerde “Kemal” adı,
Duyunca ruhum taşar
Kırılmasın kanadı...

AKDENİZ KIYILARINDA⁴

Yaslı gittim, şen geldim
Aç koynunu ben geldim;
Bana bir yudum su ver;
Çok uzak yoldan geldim.

Korkma açıl şen yurdum,
Dağlara ordu kurdum;
Açık denizlerine
Süngümle kilit vurdum.

Rüzgârlardan atım var;
Şimşekten kanadım var;
Göğsümde al yazılı
Gazilik beratım var.

Rüzgâr bana at oldu:
Şimşekler kanat oldu;
Eğilin gökler, dedim,
Bulutlar kat kat oldu.

İrmaklar gibi taştım;
Yalçın kayalar aştım;
Hakk'a şükürler olsun
Geldim, sana ulaştım.

⁴ İleri, Sayı 1685, 14 Ekim 1922.

Varsın yansın ocağım,
Kurtulsun al sancağım,
Bayrağımın altında,
Ben hür yaşayacağım.

Deniz, deniz Akdeniz...
Suları berrak deniz.
Karşıda yâr ağlıyor,
Gideyim, bırak deniz!

Açıldı kale yolu,
Göründü Gelibolu,
Bırak deniz gideyim,
Orası yasla dolu...

Yürü, ey Şanlı Gazi!
Kılıcı kanlı Gazi!
Seni Meriç bekliyor,
Büyük ünvanlı Gazi!

İSTİDA⁵

-Gazi Paşa Hazretleri'ne-

Bu yurt mahrum düzenlikten, umrandan...
Köylülerin nasibi yok irfandan;
Ey kurtaran bizi zalim Yunan'dan!
Kurtar bizi daha birçok düşmandan!

Medeniyet, gerçi bize uzaktır;
Mefkûremiz güneş kadar parlaktır...
Bütün millet yükselmeğe müştaktır:
Kurtar bizi cehaletten, noksandan!

Harpte nasıl ün aldıysa her nefer,
Tezgâhta da sanatına versin fer...
Kazanalım her hünerde biz zafer:
Kurtar bizi iktisadi buhrandan!

Mektep, müze, darülfünun isteriz;
Halkçılığa uyar kanun isteriz...
Terakkimiz her an koşsun isteriz:
Kurtar bizi beynelminel hüsrandan!

⁵ **Küçük Mecmua**, Sayı 20-25 Ekim 1922.

Sen dâhisin, buna çoktan inandık:
Mefkûresiz rehberlerden pek yandık...
Garpta, şarklı yaşamaktan usandık:
Kurtar bizi bu karanlık zindandan!

Göster şimdi ilmî, harsî hedefler:
Âlim, şair, kumandan da hep asker...
Her şey olur: yalnız ister, emir ver...
Kurtar bizi meskenetten, hüsrandan!

Sürümüzde bir kurt çoban kalmasın,
Tepemizde gizli düşman kalmasın;
Düşmanların dostu hakan kalmasın:
Kurtar bizi bu yaldızlı yılandan!

Abdülhamid gerçi kızıl sultandı,
Buna nispet yine o bir insandı...
Çok masumlar fetvasına aldandı:
Kurtar bizi artık kara sultandan!

MİLLÎ KAHRAMAN MUSTAFA KEMAL PAŞA'YA⁶

Gözlerimi alıyor kılıncının ziyâsı,
Ey İslâm'ın güneşi Mustafa Kemal Paşa!
Çocuk, kadın, ihtiyar bütün bir Türk dünyası
Ezanlarla beş vakit diyor ki: - Paşam, yaşa.

Anafarta'da doğdun, Sakarya'da şan verdin,
Benzi solan İslâm'ın yüzü güldü seninle.
Sen Sûr-ı İsrâfil'sin, ölenlere can verdin
Bin mucize yaratan o kanlı gülşeninle.

Öyle bir gül derdin ki Muhammed'in bağından
Koklarım ebediyyen o cennet yaprağını
"Aç göklerime gülgün hürriyet bayrağını"
Diyen sesler duyarım Edirne'nin dağından.

Yürü, şanlı akıncı; yürü bahtın yâr olsun.
Yürü, son Peygamber'in müjdelediği kulsun.
Yürü, katil düşmana bu bir ahz-ı sâr olsun,
Yürü, esir vatanım baştan başa kurtulsun...

⁶ Küçük Mecmua, Sayı 23 Kasım 1922.

Ahmet Burhanettin

GAZİ'YE⁷

Türk ruhunu temsil eden ey sevgili Gazi!
Türk gençliği her emrini can veremeye razı.
Zira senin amalini ifada selamet
Bulduk, buluruz... Türkiye'nin hayrına matuf;
Efkârına şiddetli tedabirine hürmet.

⁷ **Dumlupınar**, Sayı 1, 23 Mart 1925.

GAZİNİN HEYKELİ KARŞISINDA⁸

Türk'ün zafer timsali
Gazi Kemal Paşa'dır
Bizi onun iclali
Hür, müstakil yaşatır.

Kesilmişken kan, duman
Ana yurdun her yanı,
Yıldırımlar fişkiran
Azmi yaktı Yunan'ını.

Onun coşkun ateşi
Dumanları boğmuştur.
Cumhuriyet güneşi
Sayesinde doğmuştur.

Dehasını alkışlar
Dünya bugün hayretle,
Heykeline her nazar
Bakacaktır hürmetle.

Görülünce nur eli
Kurtardı bizi yastan.
Yapılmalı heykeli
Tunçtan değil elmastan.

⁸ **Dumlupınar**, Sayı 3, 31 Ağustos 1925.

DÂHİ-İ TECEDDÜD'E⁹

Büyük gaza, büyük zafer bu inkılap
Büyü gaza, tegallübe...
Büyük zafer taassub u teseyyübe...
Gazâ-yı Mustafa Kemal!

Evet, cehalete ilmin bu bir büyük zaferi,
Cihan-şümûl olacaktır onun bu şaheseri!
Yarın bu seyre denir kahramanların seferi...
Kuvâ-yı Mustafa Kemal:
Dehâ-yı Mustafa Kemal!

⁹ *Dumlupınar*, Sayı 4, 6 Ekim 1925.

BÜYÜK MİSAFİR¹⁰

Bir sevinç incilemiş gözleri yaşlar yerine,
İzi üstünde gül açmış kapanan her yaranın.
Bir bahar yağmuru halinde derinden derine
Çağlıyor her yanı alkışla yeşil Marmara'nın.

Bu misafirdir, inan memleketin neyse varı,
Böyle bir yüz mü görür bir daha fani ömrün?
Gelin ey Bahr-i Muhit'in köpüren dalgaları.
Kırk asırlık yolu bir hızda alan Türk'ü görün.

¹⁰ Güneş, Sayı 12, 30 Haziran 1927.

GAZİ'MİZE¹¹

Büyük küçük her ferdi asırlarca bu yurdun
Emekleyip dururken köhne izler üstünde;
Sen o kartal pençenle tutup bizi uçurdun
Aşılmaz ne dağlar, ne denizler üstünde.

Kurur senin nurunla izleri göz yaşının,
Düşmanları titretir çatılışı kaşığın.
Bir güneş tesiri var o ilahi başının
Karanlıklara düşmüş ümitsizlikler üstünde.

Sen çürümüş, dağılmış bir cesede can kattın:
Mezarından çıkarttın, semalara fırlattın;
Yeni baştan şerefli bir âlemi yarattın:
Bu derece hakkın var senin bizler üstünde.

Titriyor İstanbul'un sevinçle her bucağı,
"Gel!" diyor bir el gibi sana vatan sancağı;
Kapanıp öpmek için basacağın toprağı,
Bütün şehir bekliyor seni dizler üstünde.

¹¹ Güneş, Sayı 12, 30 Haziran 1927.

Yusuf Ziya Ortaç

GAZİ'MİZE TARİH¹²

Doğdu bir başka güneş Marmara'nın koynundan
Ses verdi şimdi ufuklar coşkun alkış sesine
Bir çıkar böyle meserretle gönülden tarih
Aldı İstanbul'u Gazi-i vatan sinesine

¹² **Güneş**, Sayı 12, 30 Haziran 1927.

GAZİ SÖYLÜYOR¹³

Dövüyor kalbinin örsünde çelik sözlerini,
Tunç akisler yayıyor, memleketin her taşına;
Nasıl aldıysa baş üstünde o şahin yerini
Hakkıdır, kaplasa tarihi bu ses tek başına.

Söylüyor, dinle: Sesin göklere yalvardığı gün,
Duyanın dinleyenin varsa o şahindi senin.
Dinle: Bel bağladığın dağları kar sardığı gün
Bu sesin sahibi son yıldız nöbetçindi senin.

¹³ **Hayat**, Sayı 48, 27 Ekim 1927.

HEYKELİNİN KARŞISINDA¹⁴

Gezdikçe her dudakta sen uzaktan uzağa
Önünde haykırırım ben derinden derine.
Adı ömründe bir gün bir kalbe, bir dudağa
Girmeyen kimsesizler kapanır mermerine...

Kimdir sana bağlayan böyle hür milleti:
Dizlerinde gönüller sanki çiçek demeti.
Peygamber Tanrısına duymadı bu hasreti,
Vermedi bu kudreti Tanrı Peygamberine...

Hangi kandır demirden nabzında böle vuran?
Hangi rüzgâr bu sönmüş ateşi tutuşturan?
Kuşların çıkmadığı dağlara ordu kuran
Cihangirler sürünür senin eteklerine...

Çözdüğün gün boynuma halkalanan düğümü
Anladım bir mezardan hayata döndüğümü
Yalnız senin karşında duydum küçüklüğü:
Benzedi ıstırabım Allah'ın kaderine...

Kahramanlar keder mi hissederler muzafferden
Sana bu hiçkırıklar, şairim, geldi nerden?
Sen ki ömründe bir gün ağlamadın kederden
Neden düştü iki yaş göğsünün üzerine?...

Alnımda bir acının zehri bıraksa da iz
Bana yaş döktüren şey ne kederdir ne aciz:
Bizim erir güneşin önünde gözlerimiz
Bazen sevinç ağlatır bizi keder yerine...

¹⁴ **Hayat**, Sayı 131, 30 Mayıs 1929.

CUMHURİYET BAYRAMI¹⁵

Kendi yurdumda kendim hakan olduğum gündür,
Ufuklar dar geliyor içimin sevincine.
Türklüğümü dünyaya haykırdığım bu gündür,
Ben bugün dış geçirdim soysuzlar zincirine.

Dünya dursa seyretse bu en büyük bayramı,
Öyle bir hız alır ki Gazi ordusu gibi...
Ey yerlerin, göklerin sen en büyük bayramı,
Sevincin sardı bizi tufandaki su gibi.

Kucaktaki yavrudan ak saçlı analara
Kadar göz yaşı tattık yüzyıllarca yurтта;
Bu gün gülsek yeridir, kapandı artık yara:
Sevin şehit anası, gözlerini kurut da!

Hınç besliyor yabancı, uzakta içir için;
Görmedinse böyle gün, şaşma, kıskanma bizi!
Böyle büyük bayrama şanla kavuşmak için
Her millet Türk olmalı, her reis Büyük Gazi!

¹⁵ *Milliyet*, 29 Ekim 1932.

O GELİYOR¹⁷

Yıl, 1919,
Mayısın on dokuzu.
Kızaran ufuklardan kaldırıyor başını
Yer yüzüne can veren
Cana heyecan veren
Al yüzlü oğan güneş!
Takanın burnu nasıl Karadeniz'i yırtar;
Siz de bir anda öyle yırtınız uykunuzu,
Uyanın Samsunlular!
Kurutacak gözlerde umutsuzluk yaşını
Al yüzlü oğan güneş!
Bugün Çaltı burnunda gülerek doğan güneş!

¹⁷ Ülkü, Sayı 4, Mayıs 1933.

Yıl, 1919,
Mayısın on dokuzu.
Uyanın Samsunlular!
Uyanmak ölüme eş,
Diriltin ruhunuzu.
Ufukta bir gemi var!
Fakat bu gemi niçin böyle yavaş geliyor?
Acaba yolu mu az, yoksa yükü mü ağır?
Bu gemi umut yüklü, inan yüklü, hız yüklü;
İçinde bu vatanın derdiyle yanan bağı,
Kurulacak yarını düşünen baş geliyor.
Bir başka ki gökler gibi bir küme yıldız yüklü!
Bu gemi onun için böyle yavaş geliyor.

Yıl, 1919,
Mayısın on dokuzu.
Ufukta duran gemi gitgide yaklaşıyor,
Sanki narlı bir ateş
Yakıyor ruhumuzu.
Beklemek üzüntüsü her gönülden taşıyor.
Üzülmemek elde mi?
Hız yüklü, inan yüklü, umut yüklü bu gemi!
O umut yayıldıkça ruhlara sıcak sıcak,
O hız doldukça bütün damarlara kan gibi,
Gizli gizli inleyen her yürek canlanacak,
Ateşler püskürecek uyanan volkan gibi!

Gittikçe büyükleşen
Gölgene dikilmekten
Karardı gözlerimiz.
Koş, atıl, gemi, sana engel olmasın deniz!

Ak saçlı dalgaları birer birer kes de gel!
Kuşlar gibi uç da gel, rüzgâr gibi es de gel!

BAHTİYARLIK¹⁸

Sakın deme, yavrum, bahtına kara;
İçinde kapandı o eski yara.
Sana “Öz evlâdım” diye Ankara
Kafanda ışıktan yeni bir varlık.

Sakarya, İnönü ve Dumlupınar
Dünkü kahramandan sana yadigâr.
Fikret’in “Kuruyor!” dediği çınar
Bugün nefesinde duymuyor darlık.

Eser bırakmadı Ulu Kumandan
Memleket ufkunu saran dumandan.
Sana aşılandı ta o zamandan
Kalbinde duyduğun o bahtiyarlık

¹⁸ **Varlık**, Sayı 8, 29 Ekim 1933.

ATATÜRK¹⁹

Ey sen ki alev saçlı zafer küheylânıyla
Kurtardığın vatanda en yüce şehsüvarsın.

Bir şimşek çağlayamı hâliyle Türk kanıyla
Aldığı şana lâyük tarihte bir sen varsın.

Erişmez vafına hiçbir rebabın sesi
Sen yüksesin “ilham”ın yıldızlı göklerinden.

“Deha”dan kanatlanam kılıcın şulesi
Ebediyette olmuş bir murassa kasiden,

Kızıl gökte parlayan ay-yıldızın nurusun;
Sen en büyük milletin, Türklüğün gururusun.

Bu yurdun timsalisin bugün bütün cihanda
Gözler, gönüller senin, senin şeref de şan da.

¹⁹ Çığır, Sayı 87, Aralık 1933.

ÜLKÜ TANRIMIZA²⁰

Bir güneş gibi, yalnız,
Sensin Ülkü tanrımız.
Ey Türklüğün bütününü!

Uğruna feda canlar...
Kelimeden cihanlar
Almaz büyüklüğünü!

Şu güzel bayrağımız.
Taşımız toprağımız,
Üzerine titriyor...

Dağların hür rüzgârı,
Denizin dalgaları,
“Yaşasın Gazi” diyor.

“Ne mutlu Türk olana”
Ne mutlu Gazi sana!
Armağanın bu ülke!

Ne mutlu göz yaşında,
Kalbinde ve başında,
Gazi’si olan Türk’e

²⁰ **Varlık**, Sayı 12, Ocak 1934.

BENİM AŞKIM²¹

Bir kalemin ucundan hislerimiz akınca
Bir ince yol onları sıkıyor, daraltıyor;
Beni anlayamazsın gözlerime bakınca
Göğsümü parçala bak kalbim nasıl atıyor.

Daha pek doymamışken yaşamanın tadına
Gönül bağlanmaz oldu ne kıza, ne kadına...
Gönlüm yüz sürmek ister yalnız senin katına,
Senden başka her şeyi bir mangıra satıyor.

Sensin, kalbim değildir, böyle göğsümde vuran,
Sensin “Ülkü” adıyla beynimde dimdik duran.
Sensin çeyrek asırlık günlerimi dolduran;
Seni çıkarsam, ömrüm başlamadan bitiyor.

Hem bunları ne çıkar anlatsam biz diziye?
Hisler kambur oluyor dökülünce yazıya.
Kısacası gönlümü verdim Ulu Gazi’ye.
Göğsümde şimdi yalnız onun aşkı yatıyor.

²¹ **Varlık**, 15 Ocak 1934.

O'NUN SESİ²²

Söylüyor birer güneş yakarak bağrımızda,
Bir tarihi yolundan çevirecek sözleri.
Yirmi milyon bakışla ısıldıyor gözleri,
Toplayıp bir milletin bütün ümitlerini.

Bir kan gibi gezerek yurdun damarlarını
Bu ses bir yürek gibi her göğüste atıyor.
Bu ses yurdu sevgiden bir kolla kuşatıyor,
Doğmamış nesillerine kurutarak terini.

Çelikten bir set gibi dağıtarak rüzgârı
Aşacak üzerinden mesafeyle zamanın,
Yanacak ocağında yarın her fabrikanın
Ve bu sesle dönecek yarının motorları.

²² **Yenitürk**, Sayı 1, Şubat 1934.

GAZİ'YE²³

Cihanın tarihinde eşin yok bugüne dek
Enginler seni almaz, tarihler sana dardır.
Sana benzeyecek baş, ah o ne bahtiyardır,
Fakat sen tek doğmuşsun, kalacaksın yine tek.

Sana kavuşmak için nehirler gibi aktık.
Özledik asırlardan beri bu tunç denizi,
Denizi görmek için ardından koşacaktık.

²³ Varlık, Sayı 32, 1934.

ATATÜRK AKDENİZ KIYISINDA²⁴

Sesini enginlerden getirdi mavi sular;
Mavi sular bu sabah bir cihan getiriyor.
Sevincinden ağlayan, gülen, haykıran rüzgâr
Kalplere sevinç, umut ve inan getiriyor.

Getiriyor en büyük konuğunu Akdeniz
Şelâle diyarında bu sabah ıraklardan.
Ve bu sabah mavi bir nurla yanan her beniz
Güneşi seyrediyor gözlerini kırpmadan.

İçimde doğuyor altın rengi bir bahar;
Coşuyor hislerimiz, içimiz sellere eş.
Sevin, Antalya, sevin; en büyük konuğun var,
Gözlerin aydın anam, gözlerin aydın kardeş!

²⁴ Varlık, Sayı 42, 1 Nisan 1935.

ATATÜRK'E ²⁵

Atatürk'tür kamu Türk'ün atası
Tanrı tanı! Önderin kafatası.

Doğdu Tanrı tanından Türk güneşi,
Yenilendi Türk kanının ateşi.

Bu eski Türk değil, bu Türk yenidir,
Öz ulusal, töre yeni bir dindir.

Atatürk'tür bengi soyun anıdı
Onu bil asil özün tanıdı.

Bil kendini, uy önderin sözüne,
Tap özüne, gir acunun gözüne.

Önderine bağlan, dünyayı dönder,
Atatürk'e esen sun, saygı gönder.

²⁵ Recep Usta, **Neyzen Tefvik**, 1998, s. 269.

ATATÜRK²⁶

Türk'ü ölümden
Odur kurtaran
Odur yeniden
Türklüğü kuran.

Yaptığı ordu
Düşmanı kovdu.
Ulus, yurdu
Odur yaratan.

Türk'ün dileği
Onun ereği.
Yüce yüreği
Türklüğe vatan.

Bu memlekete,
Cumhuriyeti
Canıyla etti
Bize armağan.

Atamızsın sen,
Adımız senden.
Yürür izinden
Sanan inanan.

Ülkün yürüsün,
Türklük büyüsün.
Sen Atatürk'sün
Ey yüce Başkan!

²⁶ Sizin İçin, *Çocuklara Şiirler*, 1937, s. 14-15.

ATATÜRK²⁷

Üstümüze gece gündüz kol geren,
Bize güzel, iyi günler gösteren,
Türk iline yeni baştan can veren
Kimdir diye sorarlarsa: Atatürk.

Yurdumuzu aydınlatan sabahlar,
Düşmanlara korku veren silâhlar,
Tersaneler, fabrikalar, tezgâhlar,
Göze çarpan her ne varsa: Atatürk.

Tanrı gibi görünüyor her yerde,
Topraklarda, denizlerde, göklerde.
Gönül tapar kendisinden geçer de
Hangi yana göz dalarsa: Atatürk.

Babasından önce onun adını
Öğretiyor oğluna Türk kadını,
Ondan aldık yaşamının tadını,
Bahtiyarız, bahtiyarsa Atatürk.

²⁷ Faruk Nafiz Çamlıbel, “Akıncı Türkleri”, 1938.

O ÖLMEDİ²⁸

Tanrı ölmez, o dilerse görünür bir müddet,
Kaybolunca O'nu kalbinde bulur her millet.

Biliyormuş kaderin cilvesini evvelce,
Bütün ecrâm-ı semâ yasla büründü o gece.

Yaklaşan bir acı önce güneşi korkuttu,
Ay tutuldu diyemem gökyüzü mâtem tuttu.

Ata geçti ebedin mevki'-i müstahkemine
Bir direktif veriyor arza, beşer âlemine!

Bize ilhâm isâl ediyor her haberi,
Ki O'nun kudret-i külliye, emirber neferi.

Bağladı dâr-ı fenanın ebede telsizini,
Güdelim açtığı yollardan mübârek izini.

Atatürk'ün beşere sunduğu peymânı budur:
Atatürk'e inananlar er olur, sulhu korur!

²⁸ Recep Usta, *Neyzen Tefvik*, 1998, s. 275.

ATATÜRK²⁹

Öyle bir meş'ale yaktın ki bize ey Atatürk,
Senin evlâdın olan artık izinden dönmez;
Ölümün başka ateş yaktı gönüllerde fakat
Güneşin nurun söner de o ateşler sönmez.

²⁹ **Tan**, 11 Kasım 1938.

BÜYÜK ATA'YA³⁰

Koca bir güneşin akşam olmadan
Dağların ardından sönüşü gibi,
Millele can veren vatan yaratan
Tanrı'nın göklere dönüşü gibi,

Ölümün içimde bir yara, Ata'm.
Derdimi kimlere döküp anlatam!

Vatanın dağları güz rengi aldı;
Dün sabah tanyeri bayraktan aldı;
Ne yıldız ne güneş görmeyen gözüm,
Odamda resmine takıldı kaldı.

³⁰ **Ulus**, 11 Kasım 1938.

Sana can verip de ben ölsem Ata'm!
Derdimi kimlere döküp anlatam!

Ölüm bu vatanı koydu Ata'sız,
Hepimiz öksüzüz, günümüz gece;
İsmi andıkça ağlayacağız,
Dilimizde adın ilk ve son hece.

Kör olsun sana yaş dökmeyen, Ata'm!
Derdimi kimlere döküp anlatam!

Bağışla yanıldım, hayır ölmedin;
Göklerde değilsin gönüllerdesin;
Soyumun kalbine geçeyim dedin,
Gönülden gelecek her zaman sesin.

Her zaman ırkıma büyük Baş Ata'm,
Tanrılaş gönlüme, Tanrılaş Ata'm!

UYUYOR³¹

Alev olmuş yanıyor göz yaşımız
Bu hazin meş'aleler üstünde,
Uyuyor en yüce can yoldaşımız
Böyle hicranlı tutuşmuş günde.

Uyuyor... Uykusu hiç bitmeyecek,
Ölü bir milleti var eyleyenin.
Onu makber bile incitmeyecek,
Ruhu tunçtur, gece yoktur diyenin.

Geceden doğru ışıklar saçarak,
Vatanın gündüzü, Türk'ün özü O.
Ölemez böyle sabah, böyle şafak,
Tarihin şan dolu en son sözü O.

³¹ **Son Posta**, 17 Kasım 1938.

ATAM'A³²

Nereye gittin Ata'm bırakıp da bizleri
Başım eğik yollarda arıyorum izleri.

Gözlerimi açtığım dünyanın göklerinde
İlk defa gün karardı kaç gündür tan yerinde.

Bu acı bizim için ilk acı, son acıdır;
Yazık ki dayanılmaz; en büyük en gücüdür.

Elimizden gelen yok versek hep canımızı,
Dinmez kalbimizdeki o sonsuz, derin sızı.

Lâkin ölümünde de mutlusun mutlu Ata'm
Bu millet sana lâyük bir millet kutlu Ata'm.

İraden gibi keskin, gözlerin kadar parlak
Yarın daha kuvvetli daha güçlü olacak.

³² **Ulus**, 18 Kasım 1938, (Atatürk İlkokulu beşinci sınıf öğrencisinden).

ATA'MIZIN KARŞISINDA³³

Yaşadığın an gibi uykunda da güzelsin,
Bugün altın yerine yakut açmış otağın.
Varım diye güven kâinata bedelsin,
Gün doğuyor gibisin zirvesinden bir dağın
Selam verdin, aksinle gözler ala boyandı
Hıçkırıklar bir kara dalga olup uzandı,
Gönüller başındaki alevler gibi yandı:
Toprağa en muhteşem Kâbe oldu durağı.

³³ Tan, 18 Kasım 1938.

GİDİYOR³⁴

Gidiyor, rastgelmez bir daha tarih eşine;
Gidiyor on yedi milyon kişi takmış peşine!

Gidiyor, sonsuz olan kudreti sığmaz akla;
Gidiyor, göğsünü çepeçevre saran bayrakla.

Gidiyor, izleri üstünde birikmiş yaşlar;
Gidiyor, yerde kılıçlarla eğilmiş başlar.

Gidiyor, harbin o en korkulu aslan yelesi;
Gidiyor, sulhun ufuklarda yanan meş'alesi!

Yine bir devr açacakmış gibi en başta o var;
Haykıran seste o var, sessiz akan yaşta o var

Siliyor ruhunun ulviliği fani etini,
Çiziyor ufka batan bir güneşin heybetini.

Büyüyor, gökten inip toprağa yaklaştıkça;
Büyüyor gitgide gözlerden uzaklaştıkça.

³⁴ **Haber**, 21 Kasım 1938.

DOLMABAĞÇE³⁵

Sönmüş her ışık kubbenin altında kederden
Gülmez o hayâl ufka bakıp pencerelerden.

Hiçbir cama vurmaz o kızıl dalgalı saçlar,
Yaprakları düşmüş düşünür yorgun ağaçlar...

Yollarda çakıllar bile sızlar adım atsan
Kuşlar konacak avcuna hâlsiz... el uzatsan!

Küsmüş gibi her şey eleminden güne, fecre
Bir zindana benzer güneşin battığı hücre.

Sâhil boyunun dar kapısından girecek çok
Mermer sarayın ön kapısından çıkar er yok.

Bilmiş gibi içlerdeki ye'sin nedir aslı
Rıhtımdaki ıslak kara taşlar bile yaslı!

Öksüz mü saray, hasta mı yol, içli mi bahçe?
Mâtem mi tutar gökte bulut, daldaki serçe?

Ay yıldızı aldık da senin üstüne sardık
Ey dertli saray! Kâbe mi oldun bize artık!

Dehlizlere girsek ve bağırsak: ATA! GAZİ!
Bir ses gelecektir bize eyvâh: o da mâzi!

³⁵ Tan, 27 Kasım 1938.

ATATÜRK'E³⁶

Kara toprak diye en hissiz ayaklar hatta
Basamaz toprağa, toprakta cenazen varken,
Ne büyüsun ki huzurunda küçüktür matem
On sekiz milyon adam tek kişidir ađlarken.

³⁶ Ülkü, Sayı 70, Aralık 1938.

YAS³⁷

Dökün yaprağınızı dallarım dökün,
Akın yaşlı yaşlı sularım akın,
Bükün boynunuzu bayraklar bükün,
Bir alınmaz kalem vardı, yıkıldı.

Durmadan çalkanan bir kızıl deniz,
Bir damla yaş gibi duruyor sessiz,
Vatan ufkundaki en güzel çeyiz.
En şanlı süs, baktım, yarı çekildi.

Kara haber: Tipi eser savrulur,
Bir yanardağ gibi içim kavrulur,
Vatanın kederi bende yoğrulur,
Yas olup yaş olup gözden döküldü.

Gökyay'ım derdiyle adını anar,
Bir kararsız kuştur dalına konar,
Neresinde bilmez bir yara kanar,
Saran gitti, boyuncuğu büküldü.

³⁷ **Ülkü**, Sayı 70 Aralık 1938.

NERDESİN³⁸

Bir Türk ağlasa titrerdin
Cana can katardı sesin
Bizi ateşlere verdin
Ata'm nerdesin, nerdesin?

"Ata'n hastadır" denildi
Kopumuzda tel gerildi.
Bugün o teller kırıldı
Ata'm nerdesin, nerdesin?

Gökte ne güneş, ne kuş var.
Sisten görünmüyor dağlar.
Türkler ağlar, acun ağlar,
Ata'm nerdesin, nerdesin?

Tevet deli gibi deli,
Şaşırdı sapıttı yolu.
Konuşamaz oldu dili
Ata'm nerdesin, nerdesin?

³⁸ Yücel, Sayı 46, Aralık, 1938.

ONSUZ³⁹

Ah işte duyuyorum mesut günler içinden,
Sana “sevimli yüzün asla solmasın” diyen
Bütün adınla dolu o coşkun şarkıları...
- Sen öldüğün için mi şimdi bayraklar yarı?
Görüyorum ilk defa seni gördüğüm günü;
Altından, alkışlarla geçiriyorsun bir takın.
O gün bana gelmiştin babamdan daha yakın
Meğer duyacakmışım bir sabah öldüğünü....
Meğer görecekmışız bir sabah gidişini,
İstanbul’un önünden son defa geçişini...
Bizler seninle nasıl, ne kadar beraberdik,
Bizler ki az sıkılsak “O başımızda” derdik;
Nasıl yok bileceğiz o güzel güneş yüzü
Ana, baba değil bu, bizler Ata öksüzü...
Tatmadık, bilmiyoruz bu bambaşka yarayı,
Öğret bize Yarabbim ah onsuz yaşamayı!

³⁹ **Varlık**, Sayı 131, 15 Aralık 1938.

MEZARININ BAŞINDA⁴⁰

Senin için yas tutuyor bulutlarıyla gökler
Ve binalar yarıya inmiş bayraklarıyla.
İri gözyaşlarıyla ağlamakta insanlar
Ve dallar tane tane düşen yapraklarıyla
Bekçindir baş ucunda, şehirler kaleleri,
Tarlalar başakları, köyler oraklarıyla.
Şimdi dolan bir güzdür sis içinde her kıyı,
Hasretinden yanıyor bozkır çoraklarıyla.
Bu gün aşındırdılar senin örtündür diye
Sevişen çiftler bile yeri dudaklarıyla.
Yırttı bayramlığını en hevesli çocuklar,
Gelinler gözyaşını sildi duvaklarıyla.
Eşyanın cansızlığı vakfene iştirakten;
Mermerler birer deniz ürpermiş aklarıyla.
Geçenler değil sade başı silindirililer.
Geçiyor köylülerin yalın ayaklarıyla.

⁴⁰ Ülkü, Sayı 82, 1939.

ATATÜRK⁴¹

Ellerin üstünde bir tabut değil,
Yerinden oynayan dağ olmalıydı
O, bizi bırakıp gitmesin diye,
Gönüller sarılıp bağ olmalıydı

Ey dağlar, açınız başlarınızı,
Bağrınıza basın taşlarınızı...
Bulutlar, saçınız yaşlarınızı;
Atatürk, Atatürk sağ olmalıydı!

⁴¹ Çığır, Sayı 74-75, Ocak 1939.

ATAMA DEĞİŞLER⁴²

Ata'm gitti giderim,
Ben Ata'sız nederim,
Ellemem yansın yürek,
Kurumasın gözlerim!...

Belirsiz bir rüzgârım,
Seller gibi çağlarım,
Atam gitti ardından
Gece, gündüz ağlarım!..

Ne baharım, ne güzüm,
Ne gece, ne gündüzüm!
Şu yalancı dünyada
Ata'sız bir öksüzüm!..

Ata'm yüce bir dağdı,
Bir bitmeyen menbadı!
Ecel aldı elimden
Yürekte kaldı yâdı!

⁴² Yücel, Sayı 51, Mayıs 1939.